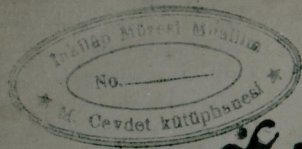

۲۷ حزيران ۱۹۱۸

صافی : ۵۰

ایکڑھی جلد

یکی محبوسہ

اجتماعیات

اسکی تورکدرہ دین

— ۴ —

ناکیرہلہ برصولہ

اسکی تورکدرہ دینلہ اجتماعی تشکیلات آراستہ صیتی بر تناظر واردی، جمیعہ وقوعہ کلن مہمحول کندیتی عینلہ دیندہدہ کوستربردی .

اسکی تورکدرہ اجتماعی حیانتہدہ حصولہ کلن الک بویوک تیل (دولت) ک تشکیلد . تورکدرہ دولتک ناصل تشکیل ابتدیکتی بڑہ (ایل) کلہسٹک تاریخی کوستربر : اورخون کناہستہ (ایل) کلہسی دولت مناستہدہ (ایلی بودون) (دولتی قوم)

معناسی افادہ ایدر . بودون (خاقان) و (تورہ) یہ مالک اولدینی زمان (ایلی) در ، یولردن محروم قالدینی زمانلرہ ایسہ (ایلسز) اولور .

» (ایل) کلہسٹک عمود کاشغری اولتندہک معنایلدن بریدی (صلح) در . فلان پک فلان بکلہ ایل اولدی) یئی بو ایک بک بری بریلہ صلح اولدیلر دیکدر . جامع التواریخدہ جتکز خانک تابعیتی قبول ایدن حکمدارلرہ ویکلہ (ایل شد) دینلرک (صلح اولدی) دیکدر . (ایلی) کلہسیدہ (ایل) ک بو معناستن مشتقدر (صلحی) مناستہ کلیر .

(ایل) کلہسٹک بو ایک معناسی بڑہ دولتک نہ صورتلہ تشکیل ابتدیکتی کوستربر : اسکی تورکدرہ بدایتدہ ، (اوروق) کندی باشتہ یاشاردی . چونکہ ، آتجی بر اوروق فردری آراستہدہک مشترک دیوغلردن بر (معشری وجدانی) وجودہ کلہلہشدی . بو معشری وجدانی ، اوروقک معبود جدی یاخود برصوسی تشیل ایدیوردی . اوروقک فردری آراستہدہ قونلی بر تساندو یوغوسی واردی ، بر یابانجینک اوروقدن بر فردہ یادیلی تعرض اوروقک معبودتی پلایش کی عد اولوور ، بناء علیہ اوروقک (بر سو) سی یاخود عمود کاشغریک تعبیرنجہ (جنی) سی بوتون فردری بو تعرض اشتقاقی آگہ سوق ایدردی . بو حالک نتیجہسی اولرق اوروقلر آراستہدہ قارشیلقی آقینار وقان دعوالری اکسک اولمازدی . فقط عینی زماندہ اوروقلر آراستہدہ آرا صیرا اقتصادی بدلہلر ، اجتماعی مناسبتلرہ وقوعہ کیوردی . بالخاصہ اولطہ عینی اوروقہ منسوب ایکن سوکرادن پارچہ لاندیق مستقل قوللرہ آیرلش اولان اوروقلر ، ماضیدہک وحدتی ایلونادفلرین هیچ اولانزہ مشترک دوشمانہ قارشى بعضاً برلشییوردی .

بو موت برلشہلرہ دائمی اختلاط و مناسبتلر

کوبرولک آیاقری ملوناز اولور ، چشمہلرک موصوفلری آفاز اولور ، یوللرہ آراپلر سوکر اولور . ذرا چایوق اونودور ، چایوق ٹوشہنیر ، چایوق بیقازر ؛ ذرا پورہ کزک حرارتی آزدرد ؛ صیجاقنی غالب ایدہ ایدہ اوزوندہ حیانتدن اثر قالمایان کرملرکی آرتق بزم پورہ کلر بکلہدہ بھاری یازی ، فیضی ، انشہسی توکنشدرد ... برآن اولور ، قلمزدہ بر فیملہدایش دیوار ، درحال بو حرکتدن بر قانون ، بر مؤسسہ ، بر غزہ ، بر تشکیلات وجودہ کلیر ؛ صوکرہ بٹہ دورولور ، اویوشور . قانون تطبیق ایدیلز ، مؤسسہ پوروض ، غزہ سوکر ، تشکیلات ایشلہن ... بویلہ «سکہ سکہ بن کادم ؛ کی چالشیہلرہ بالظہ ایتنہدہ کورولز . ایشتہ بن بونک ایچون پورہ کلر بکلہ حرارت بونک ایشتیورم . بزم بر دردیزدہ پورہ کزک بو حرارتسزلکی ، بو حرارٹک دوامسزلدی در . پورہ کدہک حرارت وارلک اساسی ، ایتن کورہجک ماکنہک زہرہ کیدر .

نہنیشتہدہ حالت ، نہ نوشندہ ذوق نہ یارانی یاران ، نہ بزمندہ شوق

یئی بزم علمزہ تام تعریف ... بویلہ حالسز دوقسز ، بارانسز ، شوقسز اولامزک سببی قلمبزک کوروشکلکی ، حرارتسزلکیدر . دنیا حرارت دینایدیر . نہ کورویوسرکہ تأثیرتی ، فیضی حرارندن آلیور ؛ طاش ، آتاج ، بولوط ، فار ، طیارہ ، طوب ہب طبعیتک ویا فنک حرارتیلہ یاشار ؛ بونکہ یاپار ، یارادر ؛ بونکہ بیقار ، ٹولودور . بڑہ آتجی پورہ کزک حرارتیلہ ایتن کورہ بیلیوز . بڑیہ یوحرارت باشتہجی ، وطن ملیتہدہ کیونک کولری بو صیجاق منبہ دالادجہ تاثری اولاز ، دماغزک دالاریتہ ، پورہ کزدنہ بر فیضی حرارت چقبادجہ حرکتلریز تقلیددن ، ہرجائیکدن قوروناز . خلاصہ بو عصرک دولتی اولامز ایچون ملتندہ بویلہ صیجاق ، شغلی بر پورک ایستہر .

نہن اکلا دینلک اول قلمزی تدای ایتلی ، ارادہ منی قولتدیرمہ یز ؛ اما نصل ؛ نہ ایلہ دیرسکر ؛ بو حرارتسز ترکیب پورہ کلہ او قدر دہرینی دوشونک بجائی کندیدہ بولامیورم . شو مقالہدن بیلہ جو قون بزدم ؛ آرتق کسہدہدہ دیکنسہم دیورم ؛ پورک ٹوزوب یین پورہجی بر جی قالہم ...

ایشتہ بونیہ بکا سولہن ، بو بریکنکی ویرن پورہ کلک حرارتسزلکی ، پورہ کلک قباحتی ...

رفیہ مالہ

یاواش یاواش بر طاق اوروقلر آراستہدہ مشترک دیوغلرک تشکلہ سبب اولور ، کنیش بر دائرہ داخلندہ بر معشری وجدانک وجودہ کلہسی نامین ایدیوردی . بو یکی وویوک معشری وجدان ، نقوذی داخلندہ بولونان اوروقلر آراستہدہ قان دعواسی واقعتی نہی ایدن یکی برتساند دیوغلستدن یئی اوروقلر آراستہدہ (صلح مفکورہسی) یئی غایہ اتخاذ ایدن یکی بر اجتماعی وجدان عیارندہ .

بو آنہ قدر وجودہ کلن الہلر ، براویاہ ، بریویہ ، بر اوروقہ مخصوص اولان توبملر ، جدلر ، یاخود بر سورلدن عیارندی . بونلرک جملہسی ، حتی یاشاردہک (اولان) دہ براورلہدنی جملہ پروژہ ایدیلر . شیعیدی ، اوروقلردن بریسہ ، حاکم سلاہی تشکیل ایدرک دیکرلریک فوٹہ جیتجہ بو متبوع اوروقک معبود جدلریدہ (ناکری) نامی آلہرق تابع اوروقلرک عمالردن عبارت قالان (برصولردن آیریلہلر .

او حالہ ، اسکی تورکدرہ سیاسی تشکیلات اعتباریلہ ایک انموزج کوستربرلر . برنجیسی مستقل اوروقلر انموزجیدرکہ بو دوردہ ہر اوروقی تشکیل ایدن بویلر ، وہر بوی تشکیل ایدن اولایلری بریتہ مساویدر . یئی جمیت قلمیلہ دموقراٹیک بر حالہدہر . بوی اولارک مساوی بر صورتدہ برلشہستدن حصولہ کلن برمتجہ اولدینی کی ، اوروقدہ بویلرک مساوات اساسہ کورہ برلشہستدن وجودہ کلش نہ متجہدہ حالندہ ایدی . ہر بویدہ اولارک رئیسری اولان آق صاقالر بری بریتہ مساوی اولدینی کی ، ہر اوروق داخلندہدہ بویلرک رئیسری اولان (تودونلر) بری بریتہ مساوی ایدیلر . اوروقک رئیسری اولان (یا یافو) ایسہ تودونلرہ نسبتلہ (مساویلر آراستہدہ برنجی) موقعندہ ایدی .

سیاسی تشکیلاتک مساوات اساستہ مستند اولدینی بودوردہ برصولرک جملہسی عینی سوبہدہ کزمرہلری تمثیل ایتدکاردن ہسی عینی مستوی داخلندہ یئی پروژندہ ایدیلر . فقط ، اوروقلردن بریسی آریستوقراٹیک بر وضعیت آلہرق دیکر اوروقلرک فوٹہ جیتجہ ، آرتق بو متبوع اوروقلرک مختلف بویلرینہ عالم اولان بر صولر دیکرلریلہ عینی مناسبتہ قائممازلردی . بناء علیہ بولر سیاوی جدلر مناسبتہ اولہرق (ناکری) نامی آلدیلر . ایشتہ بو صورتلہ تورک آلہلری (ناکریلر ویرصولر) نامیلہ برایکلیک حصولہ کتیردیلر . (اوروق) دوروندہ دیک تشکلی توتہنیم و مایمنہ صفہلرندن کچرک (خاک ناٹوریزم) سیستمنہ منجر اولمشدی . (ایل) دورندہ سیاوی بر ناٹوریزمہ بواخک ناٹوریزمک برلشدیکتی کورویورز . خاک ناٹوریزم ، اوروقلرک بویلرک متتالری ، اولہرق هوا ، داغ ، دکر ، دہدیر ، آتاج ، آتش ، صوکی خاک کی موجودلری یئی برلری وسولری تألیہ ایدیوردی . سیاوی ناٹوریزم ایسہ ، متبوع بویلرک متتالری

وظیفه له ، مسئولیته ، ثروت یاخود حیات ضایعه و فوعلان جزا له عالم فکر لده دغمه ، و پوښکه باشلامندر . معمایه ، مسئولیت ، مسئولیت و جزا له یلکز دریلره قارشی دکل ، اولولره قارشی ده نظر اعتباره آلیئوردی . اجتماعی دویغولر ، ابتدا «مهدی ، ایک زمانده ، برابر یا شایان حیوانی بری برینه یاردم ایتمک سوق ایدن انکارک و دیویشم لره ضعیفامش اوصافی کوستردی . فقط صوکران شعیرتار پویدوکه ، اولورک اچندهک بو اجتماعی دویغولره یواش یواش عینکشمه لره اخلاق بو مکلفیت قوت و نباتی اکتساب ایتدی . پویدویولر اوزمان قایمه شانی اولان احتیاجلره مستند ، یکهانه اخلاقی قانونلری . حیات مجاهدتمنده ، آتقیق بو دویغولری کافی درجهده مکملشمه لره شعیرتار عمو اولقمن قوروتولیر .

جمیع حیاسته تطبیق ایدیلن فکرلردن روحک ئولولری تقیسی دوشدی . اکثرا ، کورولورکه ئولومک اوی آتقی لازم کان بر فردک روسی ، عیشرتی سته لره تعقیب ایدر . اکثرا ، عیشرت کندیمن بر فردک ارتکاب ایتدیکی بر قنک یاخود سائر بر خطایک کمارتی دوقوزنجی بطه قدر یعنی نسک انفراسنه قدرچکهک مجبور قایلر . انسان کوردهسی سوادشاری ، پوروجک کندی مقدراتلری اوزرده بر تضییق اجرا ایتدیکی حس ایدر . احتیالک بو دورده طبیی ئولومه ئولمک نادرده . احتیالک اکثرا یا بر وحشی حیوانک دیشلریله یاخود بر دوشیاک الله حیاه وداع ایدیلوردی .

هرایک حالدهده ، آشغیدهکی فکرک اوئولوملره برابر وجوده کلدیکی کورولور : (دوست برال فردن کان ئولوم مستنا اولق اوزره) هر ئولوم عیشرتک حقونه وقوع بولان بر تجاوارک نیجهسی یاخود یابانچی بر عیشرتک انتقامن محسولدر . بو فکر ، یا قوتلرده یاقین زمانه قدر غغوظ قالدی . مثلا ، یوز سنه اول ، بیرجیکل عیشرتی ، قانفلاس یاقلولری طرفندن تمهیر ایدیلدی . چونکه ، بیرجیکلر بر بر شامان ، قانفلاس عیشرته منسوب اولان دامادی طرفندن تحقیر اولوندندن ، بو عیشرته اوزرته «کنجاری ایکی اوزموری آراستمن ووران کوره کورونمه دیاقلاشدر برمالی تجاوارچی» آتشدی . ایشنه بو افاده لده بزه یاقوتلرده قان دعواسنک دوقوزنجی قارینه قدر دوام ایتدیکی و بودوام ئولولرک و حوریه برابر بولرک و اوورولرک بر صولری سبب اولدیکی کوستریور ، اولو ئوبولنه اولنک منتظرلری اولان اوغان و کولک خاکلده بو قان دعواسی تسلیتی حیاه ایتدیکی آکلاشیلور .

آرت توون آقا ایسه صلحک و وفاک الله اولدیکی ایچون قان دعواسنک علپهنده در . بناء علیه ، بر اوروق دیکر اوروق حقدنه خنای ایتیرکن ، آرت تووندم یاردم نیازا دیمز . آرت توون حتی حیوان

قان قاعده سیله) . یاقولر شعیرتارک قان دعواستدن وغروه سندن ناسل قورقارلرسه ، اولو ئوبولنده اولیه قورقارلر . پونکهک برابر ، اوکا حرمتده ایدرلر . چونکه ، انسانلری یارانان ، صلحک و وفاک اللهی (آرت توون) اولدیکی حالده ، اولنلری تریبه ایمن و اطامنه ملونانده (اولو توون) در . یاقولرک کاشاک حقدنه ایدنکلی نلق ، عیشرت تشکیلاتک اورمانلردن باشلا بوق ییلدیزلره وسایه قدر اولاشق صورتیله ، نباتی ، حیوانی ، فوق الارض عالمه تشمیدن عبارتدر . هر حادثهک سببی بو کوزه کورونه یق قدرتی شعیرتارن برته منسوب بر روح اراده سندن ، احتراصلرین ، آرزولردن یاخود خفارتدن صدور ایتشددر . او حالده هر حادثه ، بر قدیه نجاتک اعطاسیله ، دعا ایله ، تهیدیه ، حادثه یی دوعوران قوته یاخود شیشه قارشی مجاهده ایتیمک تعدیل ایدیلدیلر . ایشنه ، پونک ایچوندرک بو بیکلرجه ئوتورلری ، بو بیکلرجه روحاری هانکی شیارک محظوظ ایدمکچکی و بولنده هانکی شیارک ضرر ویره چکنی بیلیمک لازمدر . شامانلرک موجودیتی بزه بو چهنلری اوکره نک ایچوندر : ناسل ، چوبان ، حیوانلری چالان خرسنک ایزنده پورویورک اونارک قیراغیلرله حصوله کما صاصیتیلری یوقلاسه ، شامانده عینی صورته کما کمریله و اینجه دن ایجهه آراشدر بره لریله بر فلا کتک فاعلی ایتیلیمه کما کشف ایدر . بو چالیمه سنده اوکا ، پیرلری ، سفیلری ، کندی عیشرتیندن و کندی نسلنن اولان روحلر یاردم ایدرلر . « بو افاده لردن آکلاشیلورکه شامانیم قان دعواسی اسوللری ارواح علنه تمیل ایتکدن عبارتدر . فلا کتک انسانه دوشیان عیشرتاره منسوب ارواحن کلیر . او حاله بر طرفدن ، ایزچیک اسولیه بو دوشیانلری تطبیق ، دیکر جهتنده ، کندی عیشرته منسوب ارواحن یاردیمیه هجوم ایدمک بولری ضایعت ساحه سندن طرد ایتمک لازمدر . ایشنه شامانلر بو وظیفه یی ایفا ایدیلورلر . شامانلری بو خدمته مأمور ایدن (اولو - توون) اولدیکی ایچون ، قان دعواسنک یعنی جاهلیه عدالتک اللهی (اولو توون) در . معلومدرک ، دولت تشکیلاتیمش اولان ساحه لره ، در درک حقوقی محافظه ایدمک یلکز برتک ضابطه واردرک اوده (قان دعواسی تساندی) ندن عبارتدر . ایشنه ، اولو توون ، بو عیشرتی تسلیک تخیلدر . یا قوتلرده قان دعواسنک رولنی کوستریمک ایچون سیروه و سکیدن آشغیدهکی بارجه یی ده نقل ایدیلور : « آشکار صورته کورولورکه (یاقوتلرده) ارواحک ایلمک تقصیلری و ایلمک تقصیلری سببه تشکیلاتی موده له کوره یا یلشددر . عیشرته فکرلرک تکاملیه ، آتیاق (سیه هیئت منقعه لری) و چونلر (سیه هیئت متجدد لری) تشکیلاتیکه ، (یعنی) بولارک برلشمه لردن بولر اووروقلر وجوده کلدیکه) اجتماعی دویغولر واضح شکل آلدیمه ، عینی زمانده

اولورق کون ، آتی ، ییلدیزکی ساموی موجودلری نایله ایتدی . اوروق دورنده بولرکی بر سورلده قیبت اعتباریه بر برندن آریلمشدری . فقط ، ایل دورنده بولر ا اورخون تورک لرنده اولدیکی کی (کولک تورک) و (قاره قایق) ناملریله ایک طبقه آریلمه قارشی کچی ، استبارده (کولک ناکری) و (یاغیز) ناملریله ایک قوله آریلمیلر . (کولک) رتکی صلحک و عینی زمانده دولک و متبوع سلاله ک رنکیدر ؛ (قاره) رتکی ایسه قان دعواسیله قاره رعیتهک یعنی تابع بولرک رنکیدر . شرق تورک لرنک (کولک قایق) و (قاره قایق) دبدبکری موقعهده ، غرب تورک لری (آق قایق) و (قاره کیک) تعییرلری قولایلیلر . چونکه ، غرب تورک لرنده صلحک ، دولک و متبوع قومک رتکی (کولک) ذک (آق) در . بوندن دولاییدرکه شرقده متبوع اولان قومه ا اورخون کتابه سنده اولدیکی کی (کولک تورک) و جنکیز حکومته اولدیکی کی (کولک موغول) ذیلدهکی حالده ، غربده متبوع اولان قومه مثلا (قویونلر اوغوزلرله اولدیکی) آق قویونلور دینلشمدر . بو زمره دهکی تابع قومه یه قاعده موجبه (قاره قویونلور) نامی وریلشددر .

اسکی تورک لره اجتماعی تشکیلاته لاهوق تشکیلاتک تناظرینی دولک تشکیله مترافق اولان ساموی ناتوریم سیستمنده کورویور . اسکی تورک دینک جمعیتلرک ماهیتده اولدیکی آبات ایدن دیلایلردن برده اورخون کتابه سنده (ناکری) به تورک ناکری ویرسولرده (تورک برسولری) دیلمه سیدر . بو تعییرلردن آکلاشیلورکه (ناکری) رحمتی بوتون قومه ل شامل اولان جهان شمول بر الیه دکادی ؛ تورک قومک خصوصی وقوی الامندن عبارتدی . بر سورلده ، یته بوتون قومه عینی صورته یاردم ایدن داغ و دکر الاهاری دکادی ؛ بلکه ، تورک اوروقلرنک و بولریلرک خصوصی حامیلرین عبارتدی . بناء علیه ، بر صولر تابع اوروقلرک قتالاری اولدیکی ، ناکری ده (ایل) تشمیدن عبارت اولدی ؛ کوچوک ناکریلرک کما یه بولنده ایل تشکیل ایدن متبوع بولرک قتالاری اولدیلر .

یاقوتلرده پووک ناکری (آرت توون آغا) در . بر صولرک رئیس ، یعنی آتاییلردهک (اوغان) که وغری اوغورلردهک (کولک خان) که مقابل ایسه (اولو توون) در . سیروه و سکینک آشغیدهکی افاده سی (آرت توون) که (ایل) یعنی صلح و دولت اللهی ، (اولو توون) که ایسه قان دعواسی اللهی اولدیکی کوستریور :

« اولو توون ، یاقولرک قومی تماملاری تمیل ایدر . بو قومی تماملار متعسفانه ، متعسفانه واکثرا وحشیانه در . بوحرکتلرده بر عدالت قایل محسوسدر ، فقط ، بو عدالت ، اکثرا مادی و معنوی پووک اضطرابلر بدلی اولورق وجوده کلیر . (یعنی قانه

آودن دونوب کلیرکن کوردی کہ بر صوبک کنارتندہ
بر چوق قادیلر چاماشیر بیغامقدہ دلر . باباسنک
قاردهنی اوز خاکل قیزی دہ بونلرک آراسندہ اونوموش
کوردنجه آدم کوندروب قیزی باشنه چاغیرتدی .
« سرم آسکلر اوناسین » دیرلرک قیزی بر طرفه
چکدرک آتد ویردکن صوکر اوا « بابام بکا ایکی
قیز الدی . اونلری سوسیدیک سبی بودرک بن
مسلمان اولر کافر . هر نه قدر مسلمان اولکر
دیدمه قبول ایقیدلر . اگر سن مسلمان اولورسه
سن آلیرم . » دیزدکه قیز جواب وروب « سن
نه اولسه کن بده او بولده اولورم . » دیدی .
بده اوغوز خان اوزخاکل قیزی ایستیوب قارا
خان دخی بودرکدوکون یاپوب اوغوز خان آلدی . بو قیز
مسلمانن قبول ایستدی ایچون اوغوزخان اونی چوق
سوردی . بونین خلی سیلر کچیدی . بر کون
اوغوزخان اراقی بره آوه کتیدی .
قارا خان بوتون اهلاری چاغیروب بکلمدهی .
قونوشورکن خاوندن سوردی : « اوغوزخان
اولکی قاریلری سوسیدیک حالده صوگ آلدی قاریسین
ایچون سور ؟ »

خاوند « بن بیلیم ؟ کلیرلرک صورا ! » دیه
جواب ویردی . قارا خان کلیرلرکین صورنجه بونیه
کلین « اوغلکز مسلمانلر . بزیم آیکیمزده مسلمان
اولکز دیدی . بزده قبول ایتدک . کوجوک
کلنیز مسلمان اولدی . اونک ایچون اونی
چوق سویور . » دیدی . قارا خان بو سوزی
ایشیدنجه بویولکر چاغیروب مشاوره ایتدی .
سوزی بکا باشلادیلرک اوغوزی آوده کررکن
طلوتوب اولدولر . قاراخان قوننه آدم کوندردی .
وتیز کلینلر آوه چقلم ! » دیدی .

اوغوزک کوجوک قاریس بو ایشلردن خبر آلیر
آکاز ، بر آدم واسطه سله اوغوزه خبر کوندردی .
اوغوز خلدہ ایچی آکازجه خلفه خبر کوندردی :
« بابام بن عیلمده بر اورود دوزمش ؟ اوزریمه
کلور . بن ایستیلر بکا کلین ، اونی ایستیلر
اوگاکیشین ! » دیه اعلان ایتدیردی . قومک یوغنی قارا
خانہ کیتدی یالکز جزی رقصی اوغوزخانک باش کلدی .
قاراخانک قاردملرینک چوق اولادی واردی . اونلرک
قارہ خاندن آریلہسنی کیسه خاطرینہ کتیرمزدی .
حال بوکہ بونلرک هسی اوغوزخانک باش کلدیلر .
اوغوز بولرہ (ایغور) آکزیورنہ (ایغور)
تورکجه بر کلدر . یاپیشر ، یاردم ایدر . معاصنه
کلیر ، دیرلرک امامه اویدم . امام اوطورسه
اوطورورم ، آیاغه قافسہ بده قافلام . ایستہ بولر
کلوب اوغوزخانک اتکنہ ایکی الله صیق یاپیشدیلر .
اوغوز خان اولرہ (ایغور) دیدی . قارا خالہ
اوغوزخان صف دیزوب اوروشدیلر . خدای تعالی
اوغوز خانی غالب قیلدی . قاراخان قاجدی . وغادہ
باشنه اوق دکرک دوشدی اولدی . اوق آمانک
کیم اولدینی آکایامادیلر . بو صورتلہ اوغوزخان
باباسنک تختہ کچدی . خفاق جلمہسنی دعوت

وکوندن اور . اوچ کچہ اوچ کون آناسنک
سودنی امدی . هر کچہ چوجوق آناسنک
دوشنه کروب « ای آناسلمان اول . اگر مسلمان
اوازسک اولورم ، سنک همک اعم . » دیه
سویلدی . آناسی اوغلنه قیامادی . تاکریشک
برلکنہ ایمان کتیردی . اوندن صوکرہ چوجوق
اول وجہلہ همسی امدی .

آناسی کوردیکی رزایی و مسلمان اولدینی کیسه به
دعیدی و طفلی بسلہدی . زرا ، تورک خانی یافتدن
النجہ خان زمانہ دکیکن مسلمان ایدیلر . النجہ خاتک
چلوسندن صوکر خاتک افراد واموالی چوغالیدی .
دنیا مالک اسیر اولدیلر و تاکرینی اونوتدیلر .
بوتون خلق کافر اولدیلر . قارا خان زماندہ کفرده
شو درجہ مصر ایدیلرک آناسی مسلمان اولدینی
ایشیسه اوغل اونی اوغوروردی . او آکده بوغولکی
عادی شویله ایدی کہ تا چوجوق بر یاشنه ارمہ نجه
اواک آد قوتلزلدی . اوغل بر یاشنه ارددکہ قارا
خان خلقه خبر سنالیدی . و بویوک جمعیت وطوی
یابدی . طوی کونی قارا خان اوغلنی غلبه لک ایچنه
کتیروب بکا کرہ (بزیم اوغلنر بر یاشنه واردی .
ایدی بکا نه آد قویارسیک ؟) دیدکده بکلر
جواب ویرمزدن مقدم چوجوق دیله کلدی :

« بن آدم اوغوزدر » دیه جواب ویردی .
جلہ اهل عتر ددوگونہ کان بویوک و کوجوکلری
جلہسی چوجوگک بو سوزی ایشیدوب قافله لیلر .
و دیدیلرک « بو طفل اوز آکخی کندی سویلر .
بوشن ائی آد اولور ؟ »

بویله دیدیلرک آکخی اوغوز قویلدی . و دیدیلرک
« بر یاشندہ چوجوگک بویلهجه سویله یی بزیمان
کیسه ایشیدوب کورمش کلدر . اونی اوغور
طلوتوب اوزون عمری ، اول دولتی ، بوته اتکنہ
اوازاب یابیلر اوله » دیه سویلہشدیلر . اوغوزک
دیلی دونوب « الله الله » دیه سویلہردی . هر کیم
ایشیته دیردی کہ « چوجوگک دیلی قیشمازلغندن
نه دیدیکنی بیلیم » زرا لفظ الله عرب دینلہ اولوب
موغولک هیچ بر بویوک عرب دیلی آکلامازدی .
اوغوز بویروب بکیت اولدندہ قارا خان اوکافاردهشی
کور خاتک قیزی آلوب ویردی . اوغوز کیسه
اولدانی بر زمانہ قیزہ علمی وسنی و بزنی یاراتان
وار . اولک آدی اللهدر . اوق بییلوب اولک
بویروغندن غیری ایش ایشلہمه ! » دیدکده قیز بو
سوزی قبول ایقیدی . اوغوز اول زمانن صوکر
قیزدن آیری یابدی . کیجه ل آیری یاپوب کوندوز
سویله شزدی . بر نجه وقتدن صوکر قارا خانہ
دیدیلرک « اوغلکز قاریسنی سوزم . سوسیدیکندن
آلدینی کوندن بری بر یرده یاتالزم . »

قارا خان بو سوزی ایشیدکن صوکر ادیکر
قاردهشی کوز خاتک قیزی آلیوریدی . اوغوزاواکده
ایمان تکلیف ایشدی . اول قیزده قبول ایقیدی .
اونک دخی بر یرده یاتادی . بو وقلملر صوکر
نجه سیلر کچدکده اوغوزخان برکون آوه چیدیدی .

فانک دوکله سنی ده ایستمدیکی ایچون اوکا هیچ بر
وقت فوربان کیلمز . یالکز ، اونک کونی اولان
ایلاک بهار یارمانده ، کینلر ، قیمزلہ دولو دوقوز
باردانی دوقوز دمه ایچمکه ، اوکا عبادت ایدمزلر .
آرت بونلک دنیا ایشلریه قاریشمہسی ، بواشلرک
هپ فردی یاخود زمروی احتراصلره خادم اوله .
سندن دولاییدر .

آرت توبین (سکنت *şçrenitë*) لک و (وجد
er thousiasme) لک اهلیدر . احتراصلرک ،
وقصاصک خلیسی ایسه (اولوتوبون) در .

معافیہ ، آناسی تورکلرندہ (آرت توبون لک)
متناظری اولان (پای تونکین) ایشلرک مکافات
یاقی صورتیه انسانی ایشلره دائما قاریشیر .

اورخون کتابستندہ تاکرینک انسانی ایشلره
هم مکافات همہ مجازات ایچون قاریشدینی کورورز .
« اورخون کتابستک « تورک تا کر بیلہ تورکک مبارک
بر صولری شویله یاشن » جلمہسندہ تاکرینک
تورکارہ جال صغیلہ نجلی ایشدیکنی کورویورز .
حال بوکہ « اگر یوقارین تاکری باصا دیسه
آشغینر بر دینلہ دیسه ، ای تورک قوی ، ایلکی
تورمک کیم یقیدی » جلمہسندہ جلال صغیلہ نجلی
ایشدر . ناسلک « دوقوز اوغوز قوی کندی

قوجمدی . تاکریله بر صا صا دیقاری ایچون دوشبان
اولدی . « مآندہ اولان « توفوز اوغوز بودون کنتو بودونم
آرتی . تاکری بر بولما کین اوچون یانی بولدی . »
جلمہسندہ عینی حال کورورز . قفده دقت ایدیلرہ
کورولورک (تاکری) جال صغیلہ نجلی ایشدیکنی
زمان ، اسمی (کورک تاکری) صورتندہ ذکر
ایلدیلر . جلال صغیلہ نجلی ایشدیکنی وقلندہ ایه
اوکا سادہجه تاکری ایدیلور . او حالہ (کورک
تاکری) تاکریلر آراسندہ (آرت توبون) مادل
رحمانی بر شخصیتدر . کورک تاکریده یالکز جال
صغنی اولدینی حالہ ، دیکرلرندہ جلال صغنی ده
وارد .

یوقاریک افادہ لردن اسک تورکلرہ ابتدا (برسو
دینی) وارکن ، صوکرادن (تاکری دینی) ظهور
ایدکده دینده بکی بر دور باشلادینی آکبیورز .

برنجی مقالہ مژدہ اوینور خانانی ، ختاندین
توبولری دعوت ایدکده قاملر نه صورتلہ مناظره
ایتدیردیکنی وتوبولر (نوم) کتابی اوتودندن سکرا
قاملر معلوب اولدوق قویونلرک دیننه کیردیکنی
(جونی) دن نقل بیان ایتشدک . دیککہ تورک
تاریختک هر هاتکی بر دوزندہ اوینور شامائری
(بر مسوجلیک) علاؤہ (تاکری دینی) یئدہ
قبول ایشلردر .

بویله برواتی جامہ التوارینک اوغوزافسانہسندہ
کوروروز . بو افسانہ (شیره تورکی) نک احمد
وقی پاشا طرفندن استانبول تورکیمنه نقل ایدیلش
سنهسندن بروجه آتی نقل ایدیلورز : قارا خاتک
بویوک خاوندن بر اوغلی اولدی . چهره سی آیدن

ايديوب مسلمان اولانلري تاليف ايتمى . اولمايانلري
قهر ايتمى . »

ايشته بو حكايه بزه اسكى بزمانده تورك ديتنده
بر انقلاب وقوعه كلدېكى بونك فاعلىده (اوغوز
آدى قهرمان اولديغى آكازتيور. اوغوز خان اسناد
اولونان حالار تدقيق ايدينبجه، اوغوز خانك برطرفدن
(باي اولكهن) كي، (آرت تويون) كي (كوك
تاكرك) اولديغى آكازشيلور. ديكر طرفدن، لك
اسكى تورك دولتي (عنوان مقاله لرمده كوسترديكيمز
ويونغونو دولتك مؤسسى اولان (مته) ي
آكديريور. بر حلقه، (مته) ده اوغوز خان كي
باباسيله محارب ايدويور وباباسى اولديريور.

بوندن باشقه، تاسيسى اوغوزخانه اسناد اولونان
يكرى دورت بونك تاريخده حقيق مؤسسى (مته) در.
(مته) ايلك دفعه اولورق يكرى دورت تومان
عسك وجوده كتيرمشدى. تورك دولتك ده ايلك
مؤسسى (مته) در، چونكه (مته) دن اول ويونغونلر
يمنى (قويونلر) يالكلر بورورقدين عاربتى. ديكر
تورك اوروقلرى مستقلاى. بوندن دولايديكر چينلر،
(مته) لك باباسندن اولكى قويونلى حكمدارلرنيك
اسلارنى بيلمبولر. چونكه، بونلر اوزمان اوروق
بكلرندن عاربتى. بونلر كي داهار بو چوق تورك
بكلرى واردى. فقط، مته بوتون تورك اوروقلرى
برلشهردر، توركارى ايلك دفعه اولورق (ايل)
حاله كتيردى. ايلك دفعه اولورق بو تورك ايله
توردرلر وضع ايتمى كه عتنته ده (اوغوز تورمى)
تسميه ايدينر تعاملر بونلر ك دوامى اولق لازم كلير.
اوغوز افسانه سته باقيلرسه، (مته) لك ديتنده ده
بر انقلاب بايديغى آكازشيلور. احتمال كه (توم) لك
شامانيزمه غلبه چالدين زمان مته لك زمانيدر. فقط،
اوغوزلر اسلام اولمقدن سوكر، بوروايتلرى
اسلاملاشديرقدنلر، اوغوز خان اسلانيك تلهوزندن
اول مسلمان عد ايتديلر. كويلا ايلجه خاتون اولده
توركلر مسلمانلار. اوغوز توركلرنده، اسلاميتى
قبولدن سوكر، بو اعتقادك حصوله كلمه،
اسلاميته غايت قوى بر ايتاله صارلر قاريته دلالت
ايدر. حاسى (اوغوز) اساسا بر قومك اسميدر.
بو قومك بويولمورده (اوغوز تاكرى) ديتله يكي
كي، لك بويوك حكمداربنده (اوغوز خان) ديتله بيلير.
ناصل كه ياقوتلرده (اوغوز تاكرى) تميرى
موجود در : (سيهوزه وسكى) . اوحالده، اوغوز
خانك برطرفدن باي اولكهنه لك آرت تويون بكمه سى،
ديكر ياندى لك اسكى تورك دولتك مؤسسى اولان
(مته) ني آكديرمه سى ايضاح اولونه بيلير. چونكه،
اساسا (اوغوز تاكرى) ايله (اوغوز خان)
نامنده يكي آرتى شخصيت واردر. بر تخمى
(كون، آى، بيلديز خانلر) لك باباسى اولان
بويوك لاه، ديكرى ايلك تورك دولتك مؤسسى اولان
(مته) در. (مته) لك افسانه ده كي (اوغوز خان)
اولديغنه، يونغونلرله هونلر لك تورك اولديغى

ايلك دفعه اولورق ميدانه قويان مورخ (ده كلتي) ده
احتمال كيريور. بوسورتله، تورك ديتنك تاريخنده
قارا تاكرى بر جهت آيديتلايوز ديتكدر. مته دن
اول، تسينلر ك ديتى منظومه سى كوريوروز. بو
ديتنده (اوغان) له دورت جهتي تيتل ايند دورت
اوغانى يمنى (يشيل، قيزيل، آق، قارمه خانلر)
كوريوروز. بونلر ك بر صولردن عبارت اولديغى،
اسكى تورك تقويمكده بونلردن دوغديغى كين
مقاله ده ايضاح ايتك .

مته زماننده (تاكرى) له (برك لك، سوكراده
(كونش) له (آى) لك برر الاده اولديغى كوريوروز.
چونكه، (مته) يه (تاكرى قوتى) ديتله يكي
كى، اوغل طرفدن چين ايمپراطوريته يايزلان
مكتوبه ده قويونلر لك حكمدارى (تاكريله ريك
دوغورديغى، كونشله آيك تخته كچيرديكي قونلر ك
بويوك تازيه سى) عبارتيله توصيف ايديلوردى.
بو واقعلر تسينلر ك ديتله قويونلر لك ديتى آراستده كي
بويوك فرق كوسترتمكه كافيدر. بوندى باشقه،
تسينلر ك حكمدارى (سويك بركتيله) حكمران
اولديغى اعلان ايتشدى. (سو) دورت عصر دن
برى اولوب (برصولر) مياننده ده داخلدر. بوده تسينلر ك
(برصولر) ديتنده بولونقدارى، يمنى اوغوز افسانه سته
كوره قاراخانك ديتى تعقيب ايتكلارنى كوسترير.
ذاتاً تورك تصفنه كوره قارا خانله (صو خان) عيني
شخصيتدر. ايكي سى ده شمال جهته وقيش موسمه
مربوطدر.

اوغوزخان افسانه سى، سلجوقلر آراستنده بوزايده
شيرة توكريه دن نقل ايتديكمز صورتده ياشايهرق
نهابت، جامع التواريخه كچيشدر. حال بوكه عيني
افسانه، آق قويونلو اوغوزلر بنه منسوب اولديغى
ظن ايتديكمز دده قورقود كيتابنده (بوغا خان.
حكاييسى) ناميله باشقه بر شكلكه نقل ايديلور.
بوغا بك باباسنك آدى (درسه خان) درك كر صو خان
ديكدر. بوغا خان، خلق كتبايرى آراستنده
مشهور اولان (شاه اسماعيل) حكايه سنك ده اساسى
تشكيل ايدر. بوغا خان، بو كتابنده شاه اسماعيل
نامى آليور.

اوغوزك اسمى بر پاشنه قدر قونولما ديتى حالده،
بوغا خان شاه اسماعيلك آدلى اون بش ياشته قدر
قونولمى. بو سوك روايتلر بزه اسكى توركلر ك
(آدمز) عادتده آيديتلايوز. اسكى توركلر ك
اركتك چوقولر اون بش اون آلتى ياشته كيروبده
بر قهرمانلىق ياتعندن، ينى چله دن كچمهن دلافا.
دقلىرى آكايوز. دنكك ايتداتى قولر ده بولونان
(ايردبرمه ياخود ارشاد initietivn) آيتى
توركلر ده بوسورتله جريان ايدويورمش. اوحالده،
بر چوقوق (ار) ياخود (اركتك) اولمليك
ايچون، اولاه، بر قهرمانلىق ياهر ق آثارل طرفدن
ايردريك يمنى ازلر صيراسته كچمك مجبوريتنده
ايتش. معمايه بوسوك ايكي افسانه ده اولد باباسنى

دكل، بابا اولادنى اولدوريور. بو اسطوره يه ده
كله بك مقاله ده ايضاح ايدمكچك .
اوغوزلر، احتمال كه يونغونو دولتك ايكي
ايرلمه سى اوزرته، (دوقوز اوغوز) و (اوغوز)
ناملرله ايكي قسمه ايريلديلر. جنوبى يونغونو
حكومتى دوقوز اوغوزلر دن، شمالى يونغونو حكومتى ده
اوغوزلر دن عبارت اولميليير. بالاخره، توركلر
توران خاقانلىغى جوجوان تانلارنيك لشدن كبرى
آلدقندن سوكر، اوغوزلر غربه توركن ناميله،
دوقوز اوغوزلر ده شيرقه (اوغور) ناميله
كوريوروز. بوندى باشقه، غربى اوغوزلر ده آلتى عددنيك،
دوقوز اوغوزلر ده ايسه دوقوز عددنيك تام عدد
اعتبار ايديله يكى ده ماشه ده ايدويوروز. بوركن اوغوزلر
كوره اوغوز ايلي آلتى اوروقدن مرهكلير. بو
اوروقلر شونلردر: اصل اوغوز، قارقى، قاقلى،
قلاچى، قيقاق، آتاج ايرى. معمايه، (ايلك)
اساسى تشكيل ايندىل اوغوزلر ده، جامع التواريخه
كوره ديكر بش اوروق اوغوزلر ك اوبورولر يمنى
تايلورلير .
بوندى باشقه، اوغوز خانك آلتى اوغلى دنيايه
كلش بولردن ده آلتى آنا بوى تشكيل ايتمشدر.
اوغوزخان، بولردن بويوك قارده شلردن دوغان
بويلره يمنى كون خان، آى خان، ييلديزخان بوليرنه
(بوزاق) نامى ورمشدر. بو اوج بويك جدرلى
تاكريلر اولديغى كوردك. كوچوك قارده شلردن
تورديز بويلره يمنى كوك خان، داغ خان، دكيزخان،
بويلر بنده (اوج اوق) نامى ورمشدر. بويولر ك
جدرلر كده بر صولردن عبارت اولديغى كورمشدك.
(تورك تاريخلر ده) بو تسميهرى ايضاح اين بر
افسانه واردر. (اوغوزك وسيتنامه سته كوره
بوز اوقلر پادشاه اوله جقلر، اوج اوقلر اونلر ك
وزرلرلى حكمنده قاله جقلردى. حكمدارنى قاي بونيك
حقيدى. دده قورقود اسنكده دسلطنتك قاي بونه
كچه چيكنى وقيايمه قدر اونلر ك لشد قاله جقى خبر
ورمشدر كه قايع بوسوك وزرلر ده وغرولغى تضديق
ايتدى. آلتى عددى عثماني توركلر بنه قدر كشدو.
عثماني پادشاهلر آلتى توغه مالكدكلر. ستقاق
بكلرى بر توغلى، بكلر بكيلى ايكي توغلى، وزرلر
اوج توغلى ايديلر. سدر اعظم، پادشاه سورمه دن
بش عدد تيارتوچيه ايدم بيلردى، فقط، بونوچيلر ك
سايسنى آلتى يه چقارممازدى. چونكه آلتى عددى
پادشاه مخصوصدى. شرقى اوغوزلر ده ايسه دوقوز عددى
مقدسدى. چونكه قارخان بر بوزيك اورتمسته
دوقوز داللى بر چام آغاي ياراعش، هر دالك
آلتند بر آدم خلق ايتش، بو دوقوز آدمدن
بر بوزندك دوقوز اوروق تورمش. اوحالده،
غربى اوغوزلر آلتى اوروقلر آلتى عدد ايتكلارى
حالده. شرقى اوغوزلر دوقوز قاي ايدويورمش.
آلتاى توركلر ك ياقوتلر ده سالكه دوقوز طبقه
اولديغنده كوردك. بوندى باشقه عمود كاشغرى،
كتنايك (توغ) مادمنده خاقانك مالك اولديغى

شِقِر

چناق قلعه ایزلری

بارانېك درى ۱

آی عسکر ! یارا کی کوردم آب آجیق
چوغالده کولک کدری ، یاشی ؛
او بیکت چهره کی داغیمش یازیق
بر ملعون دشنامک وحشی بومبای .
تخمل ایزرکن کوزلرم بیه
سن ناصل صواریسک بو عذاب ایله ؟
سن ناصل صواریسک دیورم لکن
آغزېکک بر سوزه واری جمالی ؟
چکک ، دیک قویش ، یالکر او درین
باقیشکدن سزدم دوشدېکک حالی ،
سولهسکه او قادار دوتازدم بلکه
حسن ایندم کوزلرک بکا دیورکه :

بم کوم اوزافلرده شیریندی ،
بر اورمانک کولکسند سربندی ،
بش بشدم ؛ سقط آنام سویندی ،
برگون کایر دیوب قانسین ، سولهیک !

ووریلانم آرسلان کی جواندم ،
اوجانمده برنک کوریزم فاندیم ،
یاشی ، دردی آناجغمه یانقادم ؟
ینه کلوب بازار صانسین ، سولهیک !

بم دردم کوریندن دها چوق ؟
اچیمده وار آجی ، یانیق ، زهر ، اوق .
سز سولهیک آغرم ، دیام آرتق یوق ،
کوکلم برز فرحانسن ، سولهیک !

آکین اولسه حرمای کم سوره چک ؟
حرام اولسون مننه بو امک
بیاض صاجلی آنام یرسه بر دکنک ،
ژاندمالر خوش داواراسین ، سولهیک !

بو ملو پراغی - آقان سیله بوغولوب -
قورویان بز ، شله ت بر قول اولوب .
صیرتزدن کینینلر قوغولوب
حق صاحی آیفالانسن ، سولهیک !

هر جغایه کوکس ویردن طوبراقلر ،
بوسقوللندن ایکیلدین بوجاقلر ،

بولره ابتدالری (شاد) ، سوکرالری (نکین)
نامی ویریلیدی . شادلر یاخود نکینلر ، اسکی
یونان وروما سینهلرندکی یاترسینهلر کیدیلر .
تورکولرک بو دورده کندیلرینه کوره بر (حاکمت
ملیه لری واردی . نکینلر قورولناید هلولانیرلر ،
حرب یاخود صلحه قرار ویررلر ، خاقانی انتخاب
یاخود خلق ایدرلری . مع مافیله ، بو (حاکمت ملیه)
یالکر آقی خلقه خصوصی کددی . قاره خلق ، غایله حر
وتکینلره مساوی اولمقله برابر دولته بر
واردی . چونکه (ر) اسمندکی الاله اولری تمیل
ایدیوردی . بوندن دولاییدرکه قاره خلق دولتمز
قالدینی زمان آغلاوب صیلور «ایلی بر بودوم ،
ایلم آتام هانی ! خاقانی بر بودوم ، خاقان هانی ؟»
دیبه فریاد ایدیوردی .

(کونش) له (آی) ه کلنجه بولارده (خانون) له
(خاقان) ک تنالریدی . آتانی تورکولرکک لاهوتنده
کوردیکمز وجهله ، سالک بدینچی قاننده (کون آنا) ،
التنجی قاننده ایسه (آی آنا) بونون جوجولرمز
(آی دده) ، دیورلر ! ساکندر . یاقولرک
اساطیرنده کونشک فادین ، آیک اوزک اولدینی
کوره جکیز . اوحالده خانونک تنالی اولان کونش ،
خاقانک تنالی اولان آیدن دها یوکسک بولوندینی
ایچون ، اسکی تورکولرک فادین اوزکدن دها
عمرمدی . عالمه اخلاق مالرلنده کوستردیکمز وجهله ،
هر عالمه ک اوجاننده (اود آنا) (اود آنا) نامرلیله
ایکی نوبرسی ساکندر . (اود آنا) زوجه ک ،
(اود آنا) ده زوجک تنالریدر . بونون بو تنالر
کوستریورک اسکی تورکولرک معبودلر ویرلر دیبه
مهوم بر طاقم شخصیتلره دکل ، بلکه (ایل) ،
(قاره خلق) ، (اوروق) ، (بوی) ، و (هو) کی
کندیلرینک منسوب بولوندقاری اجتماعی زهرلره ،
ینی حقیقی شایسته ، فوق الفرد شخصیتلره
تطایروردی . کونشله آیک خانونله خاقانک تنالری
اولمی ، اسکی تورکولرکده (حکمرانلق) ده خصوصی
برشکل ویرمشدی . ساده کاشانی آیدینلاق وظیفه می
کونشله آیک مشترک بر وظیفه می اولدینی کی ،
جیتهدده حکمرانلق وظیفه می خانونله خاقانک مشترک
بر حقیدی . بوندن دولاییدرکه حکومتک هیچ
فرادی یالکر (خاقان امر ایدیورکه) . دیبه اعلان
ایدیله مزدی . بوقراری قانون ماهیاتی ایله یلمک ایچون
مطلقا (خاقان و خاقون امر ایدیورکه) . دیبه
اعلان ایتک واجیدی . بوندن باشقه ، دیکر دولترلر
کنان ایلچیلری ده خاقان کندی باشته حضورینه
جیغارانمزدی . آجیق ، خاقان و خاقون برابر
بولوندقاری بر زمانده ، بو ایلچیلرک ایکسینک
مشترک حضورینه چیقاییلرلری .

دینکک اسکی تورکولرکده عالمه ک ولایت خاصه می
قاریله فوجه ک مشترک شخصیتنه عالم بولوندینی کی ،
دولتک ولایت عامه می ده خانونله خاقانک مشترک
شخصیتنه عائدی .

ضیا کونک آلیب

عسکرلر نفه رچوق اولورسه اولسون دوقوز توغدن
فضله توغه مالک اوله مایه جنی سویلیور .
مع مافیله آتی عدینی هیونق تور زماننده ده
کوربیورز . هیونق تورکک بو بونک مأموریتلری
صاغده وصوله ایتشمر مقام وعنوانن عباردی .
(ده کینی ، جلد ۲ ، صفحه ۲۵ ، نوط ۲)
ناصلک بوندن اشتقاق ایدن یکری دورت عدینی
یاقولرلده ده کوربیورز . سپه روزه وسکک بیانه
کوره بونک پتو یاقولرکک بونکری مقدس قازی
کوسترک اوزده بترسورغه دعوت ابتدکی زمان ،
اورایه یکری درت بونی تمیل ایدن یکری دورت
شامان گلشدی . یکری دورت عدینی آنادولو
سلجوقیلرله ده تورقود اوغوزلرکک بولرلنده ، نصر
کولمئلرکک یکرلنده ، غاییلرلده ده وزیرلرک ایچ
آغلرکک عدنده کوربیورز .

خلاصه ، قویونلورلر اول ، یالکر بر صویلیق
ینی حاکم بر ناوریزم بونک بر سولرله عادت ایتکدن
عباردی . (مته) ایله برابر (نا کریملیق) ینی سایی
ناوریزم حصوله کلدی . religion dynastique
سایی ناوریزم عینی زمانده بر (سلاطین ماهیتده
ایدی . بونن ، بالآخره شرق تورکولرکده
دوقوز عدینه ، غرب تورکولرکک آتی عدینه قیبت
ویردیکندن ، ایک بونک شعبه ای کرسنده دینی
بر نوآنس وجود بولدی .

«اورخون کتابه سنده بیه بخارا جهننه (آنی
چوب) نامیله بر قومدن بحث اولونیور . (چوب)
کله می عمود کاشغریک بر سولرله اطلاق ایدینکی
(چوب = چوق) کله می خاطر لاتیور . عین زمانده
(چوب) (اوق) کله سندن ده مترادفی اوله ییلر .
غربی اوغوزلرکک صول قولنه (اوج اوق) دیندینکی
کی ، ذاتا صاغ قونده اوج (اوغوش) دن ینی
آتابونین عبارتدی . اوحالده ، احتمالک بو آتی
چوبلر تورکین اوغوزلردی . یاخود ، عین تمکلاته
مالک اولان دیکر برنوک قومیدی . بونی مستقبل
تدقیقلر حل ایدمه کدکر .

«نا کریملیق» دینک «ایل» یعنی «دولت»
تسکلاتیه برابر باشلا دینته بر دیل دها کوستر بیلر .
(مته) نک اوغلی چین ایتلرله طوریته یازدینی مکتوبده
(نا کریمه لریک دوقوز دینی و کونشله آیک تخمه
کچریدکی تورکک بونک نامی) . دیور . بو جله
بزه تورکک ایلندکی مختلف عصرلرکک تنالری
کوستر . بوراده (نا کریم) ، (ایل) ک یعنی متبوع
اولان قومک تنالیدر . (بر) سه تابع قوملرک یعنی
قاره خلقک تنالیدر .

برنجیسی آتی یکیرلرکن مرکب اولان (دولت) ی ،
ایکینجیسی قاره یکیرلرکن متشکل اولان (رعیت) ی ،
ارائه ایدر . بوندن دولاییدرکه (رعیت) ده (بر) کی
قارادر ؛ (ایل) ده (نا کریم) کی (کوک) یاخود
(آق) ادر . (سا) ایله (بر)ک مناسبتی (ایل) له (قاره
بودون) ک یعنی قاره خلقک مناسبتی کوستر .
کوربیورکک بو دورده ایک تورلو خلق وارد .
(آق خلق) کله فردلری هر چ وبری برینه مساودیلر .

[۵] بر کون چناق قلعه ده چادر قوشلردن برنده یانسان ایلانلار
آرسانده بر مجروح کورمشدکک بر بومیا صدمه سیله یوزی
برشاندی . آغزی ، جکسی هان تلمیه د کولوش . بونلر بون
آرسانده کی قسم دهنلر بر اویق حالته قانلشدی . حیاتی جقنده کی
امیدلرکک آق اولان بو قهرمان یارانی آفانده هرچ بر مشکلی حرکت
یاپنافسزین او قورونوج پارانله تیزلغمی بکایور . بزه سیور ،
متنوک کوزلرله یاقیوردی .
بن او عسکرک باغشارلندن حسن ایتکدقاری ایشته شوسطرلرله
تایب ایتکد .